

+Europa

10

**preguntes
i respostes sobre
l'Europa
de les regions**

Anna Repullo i Grau
Politòloga

Consell Català del Moviment Europeu

Amb la col·laboració de

**Generalitat
de Catalunya**

**Diputació
Barcelona**
xarxa de municipis

Director publicació **+Europa**: Joan Martí Monllor

10 preguntes i respostes sobre l'Europa de les regions

© Anna Repullo i Grau

© Consell Català del Moviment Europeu

La reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol procediment, compresos la reprografia i el tractament informàtic, resta rigorosament prohibida sense l'autorització dels titulars del *copyright*, i estarà sotmesa a les sancions establertes a la llei.

La informació i les opinions contingudes en aquest informe procedeixen de fonts que considerem fiables. Aquest document té com a propòsit informar, per la qual cosa el Consell Català del Moviment Europeu no es responsabilitza de l'ús que del mateix es faci. Les opinions i estimacions són pròpies del Servei d'Estudis i per tant poden estar subjectes a canvis sense prèvia notificació.

Disseny i maquetació: Josep Guillín

Telèfon 93 564 67 66 - estudi13@estudi13.com

Impressió: Prin-Center, SA.

Dipòsit Legal: B-55419-2006

Consell Català del Moviment Europeu

Provença, 281, 2n 6a - 08037 Barcelona
Tel. 93 487 98 15 - Fax 93 487 32 57
www.ccmeur.cat - info@ccmeur.cat

01 Què entenem per “regió”?

Etimològicament, el terme “regió” prové de “regir” i el seu antecedent immediat és el nom de “regne”.

El concepte de “regió” ha estat objecte de nombrosos debats. Segons les definicions més habituals, la regió és un territori, en el qual viu una població amb diferents nivells de consciència o identitat regional, que administrativament es troba directament per sota de l'estat, i per damunt de les entitats locals, i que pot tenir una assemblea legislativa i un òrgan executiu dotats de competències reconegudes en la Constitució estatal.

Però també pot ser simplement una àrea amb una o més característiques en comú, que dóna una mesura d'homogeneïtat i la fa diferent de les àrees del voltant. Així, trets humans o físics poden definir la idea de regió, que pot ser un concepte “formal” (amb característiques comunes com llengua, identitat política, clima o vegetació), “funcional” (organitzada al voltant d'un punt focal de transport, comunicació o comerç) o “de percepció” (definida a partir d'actituds humanes sobre una determinada àrea).

L'ordenament jurídic comunitari no ha establert cap definició del terme “regió”, a partir d'un respecte estricte de l'organització interna dels seus estats membres. Resulta evident, però, que les regions no poden ser ignorades per la Unió Europea (UE), no només des d'un punt de vista estrictament funcional (les regions executen nombroses polítiques comunitàries) sinó també des d'un punt de vista de legitimació democràtica del procés.

El panorama regional europeu és d'una diversitat enorme, tant objectivament com subjectiva. Les regions són molt diferents per les seves estructures administratives, els seus nivells de desenvolupament socioeconòmic i les seves singularitats i diferències culturals.

Per països, podem distingir quatre tipus de situacions:

- Regions constitucionals amb prerrogatives equivalents a un estat (Alemanya, Àustria, Bèlgica, Suïssa).
- Regions amb una àmplia autonomia (Espanya, Itàlia, determinades regions a Dinamarca, el Regne Unit, Portugal).
- Regions en estats descentralitzats (França, Holanda, Polònia, República Txeca).
- Regions amb una naturalesa de districte, departament o comtat (Croàcia, Irlanda, Finlàndia, Hongria, Grècia, Lituània, Noruega, Romania, Suècia, Turquia, Ucraïna).

Referint-nos a conceptes, podem distingir entre regions històriques i regions administratives, entre regions “constitucionals” o amb competències legislatives (amb governs i parlaments propis escollits de forma directa) i regions administratives o sense competències legislatives, entre nacions (o nacio-

10

preguntes
i respostes sobre
l'Europa
de les regions

Consell Català del Moviment Europeu

10

preguntes
i respostes sobre
l'Europa
de les regions

nalitats) i regions funcionals, etc. També en funció dels estats, les regions reben denominacions diferents: *länder* (Alemanya, Àustria), comunitats autònomes (Espanya), “*regioni*” (Itàlia), “*régions*” (França), “*województwo*” (Polònia), etc.

No obstant això, i per simplificar, s'utilitza el terme “*regió*” per referir-se a tots aquests conceptes, sabent que atenen problemàtiques i significacions ben diferents.

02 **Quan apareix per primera vegada la paraula “regió” als tractats constitutius de les Comunitats Europees?**

Els Tractats fundacionals de les Comunitats Europees no feien cap esment a les autoritats locals i regionals. El terme “*regió*” no apareix fins a la creació del Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER), l'any 1975, tot i que en aquell moment s'utilitza exclusivament com un concepte tècnic, per definir les divisions administratives per a l'atorgament dels fons de la política regional europea.

Això no hauria de sorprendre'ns, si tenim en compte que entre els sis estats fundadors de les Comunitats Europees, només Alemanya presentava una estructura descentralitzada. A banda, en l'Europa dels anys cinquanta, es considerava que la planificació central de l'economia era sinònim d'eficiència i precisava d'un estat fort i centralitzat.

Cinquanta anys més tard, ens trobem amb una realitat ben diferent. En les últimes dècades s'ha produït un canvi de paradigma, segons el qual la descentralització administrativa i política constitueix una mostra de modernització, d'una major eficàcia en la distribució de recursos, i de major proximitat del poder públic respecte als ciutadans.

La prova d'això és que en l'interim, han tingut lloc processos de descentralització política, amb diferents graus i responent a factors diferents, a Bèlgica, Espanya, Regne Unit, Itàlia i fins i tot França; i processos de descentralització administrativa (en bona mesura per adaptar-se als imperatius de la política regional europea) a Portugal, Grècia, Irlanda, i més recentment, també als nous estats membres de l'Europa central i oriental. Avui les autoritats subestats no són ja una excepció a Europa, sinó un fenomen cada cop més generalitzat entre els membres de la UE.

A partir de la reforma dels fons estructurals de 1998, el principi de partenariat es va incorporar com un pilar de la política regional i de cohesió. Més endavant, el Tractat de Maastricht reconeixia per primera vegada les regions com a entitats dotades de poder polític i introduïa mecanismes per permetre la participació de les regions en el procés de presa de decisions, així com clàusules per assegurar el respecte a les competències regionals en l'acció de la UE. Això es feia a partir de la creació de tres instruments: el principi de subsidiarietat (vegeu pregunta 3), la nova redacció de l'article 146 (actual art.

203 TCE) que obria la porta a la participació de les regions al Consell de Ministres de la UE (vegeu pregunta 5) i finalment, la creació del Comitè de les Regions com a òrgan representatiu de les entitats locals i regionals a Europa (vegeu pregunta 4). A partir d'aleshores el reconeixement polític del fet regional a la Unió europea ha estat lent però amb avenços significatius, tot i que encara avui és incomplet (vegeu pregunta 8).

03 Què vol dir el principi de subsidiarietat?

El principi de subsidiarietat neix del catolicisme europeu de finals del segle XIX i principis del XX. En la seva formulació actual, té el seu origen en la doctrina social catòlica i troba el seu fonament teològicofilosòfic en el tomisme.

El principi de subsidiarietat té per objecte garantir una presa de decisions al més a prop possible del ciutadà. Segons aquest principi, els assumptes que afectin els ciutadans mai han de regular-se des d'un nivell superior si existeix un nivell inferior capaç de regular-lo amb igual o major eficàcia. Inclou primer una prohibició: tot allò que es pugui realitzar en un nivell inferior no ha de ser transferit a un altre nivell. Però té sobretot un sentit positiu: quan la capacitat d'una acció és insuficient, el nivell superior haurà d'ajudar i donar suport al nivell inferior. D'aquí ve precisament l'etimologia del terme subsidiarietat: subsidi (*subsidium*), és a dir auxili (ajut o suport, però no substitució).

En l'àmbit de la Unió europea, la subsidiarietat és un principi regulador de l'exercici de les competències que serveix per determinar si, en un àmbit competencial concurrent, pot actuar la Unió o ha de deixar que els estats membres (o les seves regions o entitats locals) actuïn.

Si bé el principi es va començar a insinuar ja al tractat constitutiu de la Comunitat Europea del Carbó i de l'Acer (1951), i especialment a partir de l'aprovació de l'Acta Única Europea (1985), no va ser fins la dècada dels noranta, que el principi va aparèixer explícitament en el vocabulari de la Comunitat, a iniciativa de l'aleshores President de la Comissió Europea, Jacques Delors. El Tractat de Maastricht (1992) consagra en el seu article 5 (antic article 3B) aquest principi, definit com a principi constitucional de la integració europea, i segons el qual "en les matèries per a les quals la Comunitat no disposa de competència exclusiva, la Comunitat actuarà només si els objectius que es pretenen aconseguir no poden ésser assolits de manera suficient pels estats membres i, per tant, es puguin assolir millor, ja sigui per la dimensió o pels efectes de l'acció pretesa, en l'àmbit comunitari".

El Tractat d'Amsterdam va recollir i sistematitzar en un protocol annex la majoria de regles d'aplicació que ja es duïen a terme a la pràctica per valorar el compliment d'aquest principi. Per la seva banda, el Tractat pel qual s'estableix una Constitució per a Europa presenta dues novetats essencials en relació amb aquest principi: una referència explícita a les autoritats re-

gionals i locals en la seva definició (art. I-11), i un protocol sobre la seva aplicació i control (vegeu pregunta 8).

Tal com propugna el regionalisme europeu, la participació de les regions, com a instàncies més properes al ciutadà, en el procés de presa de decisions a la UE, d'acord amb una aplicació efectiva del principi de subsidiarietat, contribueix a reforçar la legitimitat democràtica i millorar la transparència de les accions de la UE per als seus ciutadans.

04 Quin és el paper del Comitè de les Regions en el procés de presa de decisions a la UE?

El Comitè de les Regions es va crear l'any 1994, després de l'aprovació del Tractat de la Unió europea (Tractat de Maastricht), com a òrgan consultiu per a la representació de les autoritats locals i regionals a la Unió europea.

Les seves funcions són: millorar la legislació de la UE a partir de l'experiència dels representants regionals i locals; donar veu a les entitats locals i regionals a Brussel·les; i finalment, apropar "Europa" als ciutadans

El Comitè de les Regions té una funció consultiva en el procés de presa de decisions en l'àmbit comunitari. Emet dictàmens, que són preceptius en algunes matèries, però el caràcter dels quals no és mai vinculant.

Podem parlar de tres tipus de consulta:

Consulta preceptiva

Els tractats obliguen la Comissió i el Consell a consultar el Comitè de les Regions sempre que es presentin noves propostes en àrees que tinguin repercussió a escala local o regional. El Tractat de Maastricht va establir cinc àmbits de consulta obligatòria: cohesió econòmica i social, xarxes d'infraestructures transeuropees, salut, educació i cultura. El Tractat d'Amsterdam va afegir cinc àmbits més a aquesta llista: política d'ocupació, política social, medi ambient, formació professional i transport.

Consulta facultativa

Fora d'aquests àmbits, la Comissió, el Consell i el Parlament europeu també tenen la possibilitat de consultar el Comitè quan considerin que una proposta pot tenir repercussions importants a escala regional o local.

Dictàmens per iniciativa pròpia

El Comitè pot elaborar dictàmens per iniciativa pròpia, introduint així temes a l'agenda de la UE.

A banda, el Comitè pot emetre també resolucions sobre temes d'actualitat i, a més, elabora informes prospectius i de repercussió, alhora que promou estudis sobre la realitat regional a Europa.

El Comitè està compostat per 317 membres, que representen entitats locals i regionals (més 317 suplents).

Els membres són nomenats pel Consell de Ministres en base a les propostes presentades pels estats membres. A Espanya li corresponen 21 representants: 17 representants autonòmics (proposats pels governs de les CCAA) i 4 representants d'entitats locals (proposats per la Federació Espanyola de Municipis i Províncies).

A partir del Tractat de Niça, els membres del CDR han de ser titulars d'un mandat electoral o bé tenir responsabilitat política davant una assemblea electa.

El Comitè de les Regions permet a les regions estar representades en el procés de presa de decisions de la UE. No obstant això, diversos motius poden explicar que els seus resultats hagin estat decepcionants per algunes de les regions de la UE:

- no és una institució de la UE
- les seves opinions no són vinculants, de manera que la consulta es considera sovint un mer tràmit burocràtic
- reuneix representants d'entitats molt diverses (regions, entitats locals), i amb molt diferents nivells de competència (regions sense competències legislatives, regions amb competències legislatives).

05 Poden les regions participar directament al Consell de Ministres de la Unió europea?

El Consell de la UE (Consell de Ministres o Consell) és la institució que representa els interessos dels governs dels estats membres. Des de la signatura del Tractat de Maastricht (1992), les regions poden participar en el Consell en base al sistema constitucional de cada estat membre. En efecte, l'article 146 (actual art. 203 TCE) sobre la composició de les diferents formacions del Consell de Ministres de la UE ("el Consell estarà compostat per un representant de cada estat membre de rang ministerial, facultat per comprometre el Govern d'aquest estat membre") ha obert la porta a la participació de membres d'executius regionals en representació de llurs respectius estats, quan es tractin assumptes de la seva competència. La finalitat d'aquesta norma és permetre i facilitar els governs que associïn a la representació davant el Consell aquelles autoritats públiques que considerin necessàries.

Les administracions centrals designen les persones que assisteixen a les reunions del Consell. En el cas d'alguns estats amb estructura descentralitzada com ara Bèlgica, Alemanya, Àustria i fins i tot el Regne Unit, les entitats territorials designen un o dos representants (segons els temes del seu interès o de la seva competència) per totes les entitats i l'administració central les faculta per assistir i prendre la paraula en el Consell.

Mentre que estats com Bèlgica, Alemanya i Àustria van fer ús d'aquesta possibilitat de manera immediata, a Espanya no s'ha fet efectiva fins a l'aprovació, l'any 2004, en el marc de la Conferència per a assumptes relacionats amb les comunitats europees, de sengles acords sobre la participació autonòmica en determinades formacions del Consell de Ministres.

En virtut d'aquests acords, un representant autonòmic amb rang de conseller pot participar en determinades formacions del Consell de Ministres de la UE, incorporant-se a la delegació espanyola i representant el conjunt de les comunitats autònomes en els assumptes que afectin les seves competències. Les formacions del Consell de la UE en les quals s'aplica inicialment aquesta participació són les següents:

- ocupació, política social i sanitat
- agricultura i pesca
- medi ambient
- educació, joventut i cultura

06 Què és el moviment regional europeu?

Des de començaments dels anys setanta, les regions europees van començar a descobrir les avantatges de la cooperació com a forma d'afrontar problemes comuns. El diàleg entre regions es va iniciar de manera informal, a partir de la convicció que el procés d'integració europea ha de ser promogut no només pels estats membres, sinó també per les autoritats subestatal.

Els governs subestatal han anat creant una xarxa d'associacions de representació d'interessos regionals i locals en l'escenari europeu. En un primer moment, es tractava d'organitzacions temàtiques o sectorials. Així, l'any 1971 naixia a Bonn (Alemanya) **l'Associació de Regions Frontereres d'Europa (ARFE)**, i l'any 1973 a Saint Malö (França) **la Conferència de Regions Perifèriques i Marítimes (CRPM)**. La primera associació amb vocació de defensar els interessos de les regions a Europa va néixer l'any 1985, amb el nom d'**Assemblea de les Regions d'Europa (ARE)**. Aquesta associació, juntament amb altres, va tenir un paper essencial en la creació del Comitè de les Regions, al Tractat de Maastricht. L'ARE va ser presidida de 1992 a 1996 per Jordi Pujol, expresident del govern de Catalunya.

A finals de la dècada dels noranta naixia una nova xarxa, la **Conferència de Presidents de Regions amb Poder Legislatiu (REGLEG)** destinada a defensar els interessos particulars de les regions amb competències legislatives (és a dir, amb un parlament capaç de dictar normes legislatives), que ha tingut un paper clau en els avenços reconeguts al Tractat pel qual s'estableix una Constitució per a Europa. La xarxa REGLEG vol promoure un reforçament del paper de les regions amb competències legislatives i afavorir que la UE reconegui la seva especificitat, en concret, un estatus polític i legal diferenciat en tots els àmbits de la governança a Eu-

ropa (poder legislatiu, executiu i judicial), d'acord amb les seves competències i responsabilitats.

En paral·lel, l'any 1997 naixia la **Conferència de Parlaments Regionals d'Europa (CALRE)**, integrat per representants dels 74 parlaments de les regions amb competències legislatives de la UE. Els seus principals objectius són la protecció i defensa del principi de subsidiarietat a la UE; ser un estímul en l'organització del control parlamentari sobre assumptes europeus, a través de l'establiment de comitès especialitzats; ser un fòrum d'intercanvi entre els membres de la CALRE, i també entre aquests, els parlaments nacionals i el Parlament Europeu; i finalment, ser la veu del parlamentarisme regional a Europa.

REGLEG:
www.regleg.org

regleg

CALRE:
www.calre.eu

Conference of European Regional Legislative Assemblies

07 Per què la cooperació transfronterera és un factor d'integració europea?

Les regions frontereres pateixen uns problemes específics derivats de l'anomenat "efecte frontera". Històricament, les diferències polítiques entre els països europeus als dos costats de les fronteres van convertir aquestes en autèntiques barreres, que obstaculitzaren posteriorment la integració europea. Després de la Segona Guerra Mundial, i a instàncies del Consell d'Europa, es va intensificar la cooperació transfronterera com a mitjà per superar aquests obstacles.

Tot i que és a la dècada dels noranta quan es va produir un creixement espectacular de les associacions de cooperació transfronterera a Europa, algunes d'aquestes iniciatives daten de la dècada dels anys cinquanta. Actualment hi ha més de vuitanta estructures transfrontereres a Europa. Cal destacar que les autoritats locals i regionals de països que no són membres de la UE com ara Andorra, Noruega, Islàndia o Suïssa o, més recentment, Bulgària o Rússia, participen en algunes d'aquestes estructures.

El Consell d'Europa i la Unió europea han estat dues institucions decisives per propiciar el desenvolupament de la cooperació transfronterera a Europa. El Consell d'Europa ha estat especialment actiu en la reflexió per millorar la situació legal, mentre que la UE ha proporcionat suport financer a aques-

tes iniciatives, essencialment a través del programa Interreg (la filosofia del qual continua en el nou objectiu 3 de cooperació territorial europea.

Ara bé, la manca d'instruments jurídics ha dificultat el desenvolupament d'aquest tipus d'associacions de cooperació transfronterera. Tot i així, s'han buscat solucions imaginatives a aquestes associacions que conviuen a Europa, sota denominacions diferents, que van de "comunitats de treball" fins a les "euroregions" o "euregios".

La recent publicació del reglament del Parlament Europeu i del Consell sobre l'Agrupació Europea de Cooperació Territorial obre noves perspectives en aquest àmbit, en crear un nou instrument jurídic a escala comunitària que proporciona un marc opcional per a la creació d'organismes europeus destinats a la cooperació territorial.

Segons una definició proposada recentment per l'Associació de Regions Frontereres d'Europa (ARFE), es podria avançar els elements definidors següents:

- es tracta d'estructures compostades per col·lectivitats regionals i locals a un i altre costat d'una frontera nacional
- acostumen a tenir una secretaria permanent i un equip tècnic i financer amb mitjans financers propis
- la cooperació no està basada en mesures individuals, sinó que té com a objectiu el desenvolupament i l'elaboració d'una estratègia
- en general són una plataforma per a tota relació transfronterera entre ciutadans, polítics, institucions, forces econòmiques, agents socials i culturals, etc.
- la cooperació entre els socis es fa tant en el pla vertical (europeu, nacional, regional i local) a ambdós costats de la frontera, com en el pla horitzontal més enllà de la frontera
- les decisions preses s'apliquen en el pla nacional, seguint els procediments en vigor a cada costat de la frontera, evitant en la mesura del possible els conflictes relatius a competències i estructures
- els continguts de la cooperació es defineixen a partir dels interessos comuns
- finalment, aquestes plataformes s'aprofiten generalment per preparar i en la mesura del possible, aplicar els programes i projectes, amb finançament europeu.

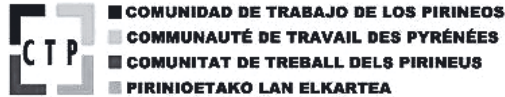
El fenomen de la cooperació transfronterera està relacionat amb el mateix procés d'integració europea, i amb el creixent reconeixement del paper de les regions en la governança tant a nivell estatal com europeu. També està estretament vinculat a la generalització dels processos de descentralització en diferents estats europeus, així com al desenvolupament de l'acció exterior de les entitats subestatals.

Catalunya ha estat membre fundador i participa en dues associacions de cooperació transfronterera:

Euroregió Pirineus Mediterrània
www.euroregio.eu

Comunitat de Treball dels Pirineus (CTP)
www.ctp.org

08 Quins avenços en matèria regional hi ha en el Tractat pel qual s'estableix una Constitució europea?

El Tractat pel qual s'estableix una Constitució per a Europa, signat a Roma el 29 d'octubre de 2004, i actualment en procés de ratificació, recull algunes reivindicacions històriques de les regions europees, liderades per les regions amb competències legislatives.

Aquest reconeixement, que respon a l'acció de *lobby* de les regions, té alguns antecedents importants com:

- el Llibre Blanc sobre la Governança de la Comissió europea (2001), que reclama una major participació dels actors regionals i locals en les polítiques de la UE
- la Declaració de Laeken (2001), que reconeix per primera vegada l'especificitat de les regions amb poder legislatiu
- la presència de sis observadors en la delegació del Comitè de les Regions a la Convenció, dels quals cinc procedien de regions amb competències legislatives.

Entre els avenços produïts al Tractat pel qual s'estableix una Constitució europea, convé destacar:

Part I

- Reconeixement de la diversitat cultural i lingüística entre els objectius de la UE (art. I-3, par. 3).
- Reconeixement de la identitat nacional dels estats membres, incloent-hi l'autonomia regional i local (art. I-5, par. 1).
- Clarificació que les competències són atribuïdes pels estats membres, i que totes les competències no atribuïdes a la UE corresponen als estats membres o a les seves regions, d'acord a les respectives divisions internes de competències (art. I-11, par. 2).
- Reconeixement en la definició del principi de subsidiarietat del paper dels governs regionals i locals (art. I-11, par. 3).
- Confirmació que els Ministres regionals podran representar els estats membres al Consell (art. I-23).

10

preguntes i respostes sobre l'Europa de les regions

Protocol sobre l'aplicació dels principis de subsidiarietat i proporcionalitat:

- Es recomana que en les consultes prèvies a les propostes d'actes legislatius, la Comissió tingui en compte la dimensió regional i local de l'acció prevista (a més es reconeix la possibilitat que les consultes incloguin les entitats locals i regionals).
- La idoneïtat de la intervenció del nivell comunitari s'haurà de justificar mitjançant indicadors.
- S'introdueix un mecanisme *ex ante* de control de la subsidiarietat per part dels parlaments nacionals. Aquests, per la seva banda, podran decidir consultar els seus parlaments regionals; de moment, però, la participació directa dels parlaments regionals només ha estat reconeguda de forma explícita per Bèlgica.
- El Comitè de les Regions podrà interposar un recurs davant el Tribunal de Justícia de la UE quan s'incompleixi el principi de subsidiarietat, i quan l'acció comunitària vagi en contra de les seves prerrogatives.

El Tractat, però, deixa de banda altres demandes històriques de les regions com són:

- El reconeixement d'un estatut especial per a les regions amb competències legislatives (que inclogui el dret de ser consultades directament per la Comissió europea, en la mesura que són responsables de la transposició i implementació de la legislació europea).
- La implicació dels parlaments regionals en la mateixa mesura que els parlaments nacionals en el control de la subsidiarietat.
- Dret d'accés directe al Tribunal de Justícia de la UE per a les regions amb competències legislatives.
- Reconeixement del Comitè de les Regions com a institució de ple dret de la UE.
- Referència i base legal per a la cooperació transfronterera i interregional

09 Què poden aportar les regions al procés de construcció europea?

La creixent rellevància de les regions en l'àmbit europeu, especialment durant els debats sobre el Tractat de Maastricht que van conduir a la creació del Comitè de les Regions va dur a parlar a final de la dècada dels vuitanta i principi de la dels noranta de l'"Europa de les regions".

Però la persistència de les estructures estatals i una certa decepció al voltant del mer paper consultiu del Comitè han posat en entredit aquesta idea. En l'actualitat, es parla més aviat d'una "Europa amb les regions", que reflecteix i reconeix l'existència d'un nivell regional, juntament amb els Estats i la Unió.

La participació de les regions a l'escenari comunitari ha estat teoritzada per alguns acadèmics com el sorgiment d'una "governança multinivell". Aquest concepte posa l'èmfasi en l'existència de diferents nivells de poder: supranacional, estatal i subestatal. Segons els defensors d'aquest model, les entitats subestatals no necessitarien els estats membres per participar en els assumptes comunitaris, sinó que disposen de múltiples canals per incidir en les polítiques europees.

Un dels arguments que poden explicar la situació de crisi en què es troba la UE és la distància amb els ciutadans, la manca de suport popular. La implicació de les regions en la presa de decisions pot contribuir a què el procés de presa de decisions sigui més inclusiu i restableixi la confiança dels ciutadans en la UE. Des d'aquest punt de vista, la distància entre la UE i els seus ciutadans s'hauria d'abordar a per mitjà d'una major implicació dels parlaments nacionals i les regions en el procés de presa de decisions europeu. Alhora, les regions tenen sovint un major contacte amb els ciutadans, i poden per tant representar un paper important en la comunicació de la UE als ciutadans.

Aquests elements formen part precisament dels objectius que s'ha fixat la Comissió europea en el marc de dues de les seves comunicacions més recents: la Comunicació sobre el "Pla D de democràcia, diàleg i debat", publicada l'octubre de 2005, per tal d'orientar el "període de reflexió" obert després del resultat negatiu dels referèndums sobre la Constitució europea a França i Holanda; i la Comunicació "Una agenda per als ciutadans", publicada el maig de 2006.

10 El fet regional a la UE en context

09-05-1950	Declaració Schuman
18-04-1951	Signatura del Tractat de París (CECA)
25-03-1957	Signatura dels Tractats de Roma (CEE i EURATOM): entrada en vigor l'1 de gener de 1958
01-01-1973	Adhesió de Dinamarca, Regne Unit i Irlanda
1974	Creació del Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER)
07/10-06-1979	Primeres eleccions per sufragi universal directe al Parlament Europeu
01-01-1981	Adhesió de Grècia
01-01-1986	Adhesió de Portugal i Espanya
17-02-1986	Signatura de l' Acta Única Europea : entrada en vigor l'1 de juliol de 1987
1988	Reforma dels Fons Estructurals: introducció del principi de partenariat

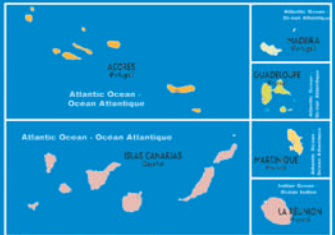
10

preguntes
i respostes sobre
l'Europa
de les regions

1990	Naixement de la Iniciativa Comunitària Interreg
07-02-1992	Signatura del Tractat de Maastricht (TUE): entrada en vigor l'1 de novembre de 1993
09/10-03-1994	Primera reunió del Comitè de les Regions, creat pel Tractat de Maastricht
01-01-1995	Adhesió d'Àustria, Finlàndia i Suècia
01-10-1997	Signatura del Tractat d'Amsterdam : entrada en vigor l'1 de maig de 1999
26-02-2001	Signatura del Tractat de Niça : entrada en vigor l'1 de febrer de 2003
14/15-12-2001	Consell Europeu de Laeken: convocatòria de la Convenció sobre el futur de la UE
2001	Publicació del Llibre Blanc sobre la Governança a Europa
28-02-2002	Inauguració de la Convenció sobre el futur de la UE
09/10-07-2003	Fi dels treballs de la Convenció sobre el futur de la UE: presentació del projecte de Constitució europea
04-10-2003	Inici de la Conferència Intergovernamental
01-05-2004	Adhesió d'Eslovàquia, Eslovènia, Estònia, Letònia, Lituània, Malta, Hongria, Polònia, República Txeca i Xipre
18-06-2004	Conclusió de la Conferència Intergovernamental: aprovació del Tractat pel qual s'estableix una Constitució per a Europa
29-10-2004	Signatura del Tractat pel qual s'estableix una Constitució per a Europa
09-12-2004	Adopció a Espanya dels acords de la Conferència per a assumptes relacionats amb les comunitats europees sobre la participació de representants autonòmics en determinades formacions del Consell de Ministres de la UE
18-06-2005	Declaració del Consell europeu sobre la ratificació del "Tractat pel qual s'estableix una Constitució per a Europa" i inici del "període de reflexió"
13-10-2005	Publicació de la Comunicació de la Comissió al Consell, el Parlament europeu, el Comitè econòmic i social i el Comitè de les Regions "Contribució de la Comissió al període de reflexió i més enllà: Pla D de Democràcia, Diàleg i Debat"
10-05-2006	Publicació de la Comunicació de la Comissió al Consell europeu "Una agenda dels ciutadans"
31-07-2006	Publicació del Reglament (CE) núm. 1082/2006 del Parlament Europeu i del Consell sobre l'Agrupació Europea de Cooperació Territorial

AER
1985-2005
20 years of promoting
regional democracy
throughout Europe for
the benefit of
the citizens

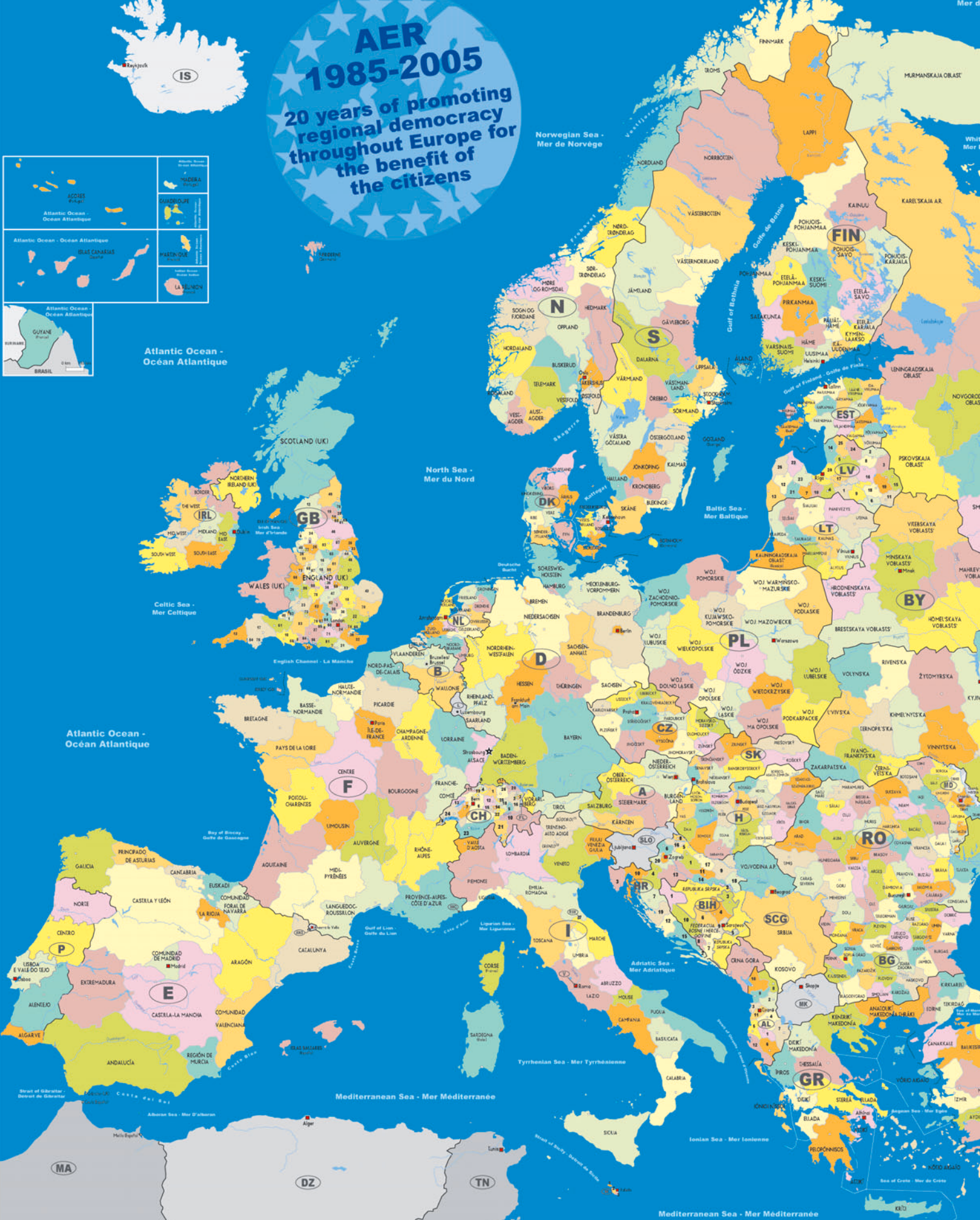
Atlantic Ocean -
Océan Atlantique

North Sea -
Mer du Nord

Atlantic Ocean -
Océan Atlantique

Mediterranean Sea -
Mer Méditerranée

Mediterranean Sea -
Mer Méditerranée

Mapa de les regions d'Europa
 (Tabula Regionum Europae)
 Copyright © 2005 The Assembly
 of European Regions (AER),
 MédiaCom & Geoatlas

KEY - LÉGENDES

- Headquarters of the AER, the Council of Europe & the European Parliament in Strasbourg - Siège de l'ARE, du Conseil de l'Europe & du Parlement européen à Strasbourg
- Headquarters of the Institutions of the European Union - Siège des Institutions de l'Union Européenne
- State (automobile plate) - État (Sigle d'automobile)
- National capital city - Capitale nationale
- Regional capital city - Capitale régionale
- National frontier - Frontière nationale
- Particular statute - Statut particulier
- Boundary of regions subdivided in subregions - Limite de régions subdivisées en sous-régions
- Boundary of regions respectively subregions - Limite de régions respectivement des sous-régions
- Regions with conflicts
 Régions en conflit

SCALE - ECHELLE
 (main map - carte principale)
1 : 6.000.000

Amb la col·laboració de

**Generalitat
de Catalunya**

**Diputació
Barcelona**
xarxa de municipis

Publicació **+E**uropa

Preguntes i respostes sobre temes de la UE

- Dades per entendre el Partenariat
Euromediterrani. Esther Barbé
- L'Europa de les regions. Anna Repullo i Grau
- La situació de la immigració i l'estrangeria
a Espanya i a Europa en el 2006.
Eduard Sagarra i Trias
- Una Constitució per a Europa. Josep Verde
i Aldea

Consell Català del Moviment Europeu

Provença, 281, 2n 6a - 08037 Barcelona
Tel. 93 487 98 15 - Fax 93 487 32 57
www.ccmeur.cat - info@ccmeur.cat